

3.6.2020

Helsingin kaupunginmuseon – Keski-Uudenmaan alueellisen vastuuseon lausunto rakennusperinnön suojelemiseksi annetun lain muuttamisesta ja eräistä rikoslain säädösten muuttamisesta

HEL 2020-006575 T 03 00 00

Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan alueellinen vastuuseo arvioi muutoslunnosta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Helsingin kaupunginmuseo - Keski-Uudenmaan alueellinen vastuuseo huomauttaa, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävien lisääntyminen tulee ottaa huomioon niiden resursoinnissa. Lain muutoksen tavoitteena on edistää rakennussuojelun, suojelusta poikkeamisen ja muutoksenhaun menettelyjä sekä selkeyttää viranomaisien välistä työnjakoa ja asianosaisten asemaa. Samalla myös rakennussuojeluprosessia halutaan nopeuttaa. Rakennusperinnön suojelemisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tekemien rakennussuojelupäätösten alistamisesta ympäristöministeriön vahvistettaviksi luovuttaisiin. Päätöksistä valitaisiin suoraan alueelliseen hallinto-oikeuteen. Rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset mahdollisuudesta hakea elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lupaa poiketa suojelupäätöksestä. Muutos vahvistaisi Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten roolia suojelupäätösten tekijänä ja vastuullisena valvontaviranomaisena. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettäisiin velvollisuus ilmoittaa lain vastaisista teoista esitutkintaviranomaiselle.

Lain 5 §:ssä käsitellään suojeluasian vireille tuloa. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan alueellinen vastuuseo haluaa tuoda esille alueellisten vastuuseoiden vahvistuneen roolin osana kulttuuriympäristöjen suojelun ja vaalimisen kenttää. Uudessa museolaissa (§ 7) alueellisen vastuuseon tehtävänä toimialueellaan on toimia kulttuuriympäristön, erityisesti rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijana, joka antaa lausuntoja, osallistuu asiantuntijana viranomaisneuvotteluihin ja antaa neuvontaa, sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriympäristötiedon digitaalista tallentamista ja saatavuutta. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan alueellinen vastuuseo pitäisikin tärkeänä, että lakimuutoksella mahdollistettaisiin myös alueelliselle vastuuseolle paikallisen ja alueellisen rakennusperinnön

3.6.2020

asiantuntijana oikeus tehdä rakennussuojeluesitys. Esityksen mukainen lain vireilletulo: Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta. Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä: 1) omistaja; 2) valtion viranomainen, maakunnan liitto ja kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee; 3) toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen; 4) saamelaiskäräjät, jos asia koskee saamelaisten kotiseutualueella olevaa saamelaista rakennusperintöä; 5) kolttien kyläkokous, jos asia koskee saamelaisten kotiseutualueella olevaa kolttasaamelaista rakennusperintöä. Esityksessä määrätään, että ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä suojeluesityksestä on pyydettävä lausunnot rakennuksen sijaintikunnalta ja Museovirastolta. Alueellinen vastuumuseo voi tarvittaessa toimia asiantuntijana yhteistyössä Museoviraston kanssa. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo pitää hyvänä lain henkeä alueellisen vastuumuseon ja Museoviraston välisestä yhteistoiminnasta suojeluarvojen arvioinnin osalta.

Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo korostaa, että suojelupäätösestä poikkeamisen säädöksillä on varmistettava, että suojellun rakennuksen keskeiset ominaispiirteet ja rakennukseen liittyvät arvot säilyvät muutoksista huolimatta. 10 a § säädetään suojelupäätöksestä poikkeamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi rakennuksen tai kiinteistön omistajan tai haltijan hakemuksesta, asettamillaan ehdoilla myöntää luvan poiketa suojelupäätöksestä, jos: 1) osa rakennuksesta on vahingoittunut ja vahingoittunut osa vaarantaa rakennuksen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä tai suojelun perusteena olevien arvojen säilymistä; 2) rakennuksen käyttäminen alkuperäiseen tai suojelupäätöksen antamiseen aikaiseen käyttötarkoitukseen sekä muuttaminen uuteen soveltuvaan käyttötarkoitukseen on suojelun vuoksi estynyt; tai 3) sille on muu erityisen painava rakennusperinnön hoitoa ja käyttöä edistävä peruste. Lupaa poikkeamiseen ei kuitenkaan saa myöntää, jos rakennus ei sen seurauksena enää täyttäisi suojelun edellytyksiä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen poikkeamista koskevan päätöksen tekemistä pyydettävä Museoviraston ja rakennuksen sijaintikunnan lausunto. Lisäksi on 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuille muille tahoille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on toimitettava poikkeamista koskeva päätös tiedoksi rakennuksen sijaintikunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo pitää erityisen tärkeänä, että suojelusta poikkeamisen edellytyksenä on Museoviraston lausunto.

3.6.2020

Lakiesityksen 18 §:ssä todetaan tarkastusoikeudesta, joka mahdollisesti tuo alueelliselle vastuumuseolle lisätehtäviä. Esityksen mukaan, jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia tai vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä tai poikkeamisluvan ehtoja on rikottu, Museovirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus toimittaa tarkastus rakennuksessa tai sen huonetiloissa. Tarkastuksen toimittava viranomainen voi kutsua tarkastukseen asiantuntijaksi alueellisen vastuumuseon. Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

Rakennussuojelurikkomuspykälien muutokseen, 23 § rakennussuojelurikkomus rikoslain (39/1889) 48 luvun 6 §:ssä rangaistavaksi säädettyä tämän lain vastaista tekoa tai laiminlyöntiä koskeviin säädöksiin ei Helsingin kaupunginmuseolla – Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ole kommentoitavaa. Mutta, jotta Ely-keskusten niille lain määräämä velvollisuus rakennussuojelurikosten ilmoittamisesta todentuisi, tulee Ely-keskusten resursointiin panostaa.

Helsingin kaupunginmuseolla – Keski-Uudenmaan alueellisella vastuumuseolla ei ole lakimuutoksista muuta kommentoitavaa.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö